

Finansdepartementet
Fi2025/02098

Datum

2026-04-23

Diarienummer

Ä 2026-234

Remissvar på betänkandet Verktyg för skydd av EU-medel rättsliga förutsättningar för svenska myndigheter att använda Arachne och Edes (SOU 2025:112)

Tillväxtverket arbetar för konkurrenskraftiga företag och hållbar utveckling i alla delar av Sverige. Det gör myndigheten genom att skapa förutsättningar för stärkt konkurrenskraft, ökad innovation, stärkt omställningsförmåga och en hållbar utveckling i hela landet. Myndigheten arbetar inom tre politikområden - den regionala utvecklingspolitiken, landsbygdspolitiken och näringspolitiken - som är ömsesidigt förstärkande.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Sammanfattande synpunkter

- Tillväxtverket delar utredningens bedömning och tillstyrker de föreslagna åtgärderna. Tillväxtverket tycker att åtgärderna stärker myndighetens möjligheter att på ett strukturerat och rättssäkert sätt använda relevant information i arbetet med riskbedömning och kontroll. Ändamålsenliga systemlösningar och ett mer effektivt informationsutbyte kan på ett betydande sätt bidra till att förebygga felaktiga utbetalningar, otillåten dubbelfinansiering och andra former av oegentligheter. Förslagen bedöms vara proportionerliga, då de i huvudsak bygger på redan befintliga informationsskyldigheter samt uppgifter som tillhandahålls på frivillig grund.
- Tillväxtverket anser att den föreslagna sekretessregleringen är väl avvägd och ger ett tillräckligt skydd för de uppgifter som kommer att hanteras. Regleringen bedöms även säkerställa ett adekvat skydd för enskildas personliga förhållanden utan att i onödan begränsa behovet av informationsutbyte.

- Tillväxtverket tillstyrker utredningens bedömning att den personuppgiftsbehandling som möjliggörs genom Arachne och Edes är nödvändig och proportionerlig samt har stöd i ett allmänt intresse i enlighet med artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen (GDPR). Myndigheten delar även bedömningen att gällande dataskyddslagstiftning är tillräcklig för den aktuella behandlingen.
- Tillväxtverket efterfrågar ett klargörande av om en grundläggande rättighetsbedömning Fundamental rights impact assessment enligt artikel 27 i AI-förordningen behöver genomföras om AI-funktionalitet tillförs systemen. Myndigheten efterfrågar även ett förtydligande av vilken aktör som i så fall ansvarar för att genomföra en sådan bedömning. Vidare bör svenska myndigheter informeras i god tid innan eventuell AI-funktionalitet aktiveras i systemen.
- Tillväxtverket ser ett stort värde i att en central myndighet ges i uppdrag att ta fram utbildningar, metodstöd och nationella riktlinjer för när riskflaggor ska föranleda manuell granskning eller inte. Statskontoret skulle kunna vara en lämplig aktör för att förvalta ett sådant uppdrag, givet deras befintliga roll som stöd till regeringen i frågor rörande god förvaltningskultur och intern styrning och kontroll.

Utvecklade synpunkter

Det här remissvaret är utformat utifrån det som är känt i dagsläget. Parallellt pågår ett arbete med att utveckla Arachne+. Det är ännu inte tydligt vad införandet av Arachne+ kommer att medföra. Remissvaret utgår därmed från den befintliga budgetförordningen samt det befintliga Arachne.

Det är viktigt att säkerställa att EU:s finansiella intressen skyddas. För detta är det centralt att effektivt motverka felaktiga utbetalningar, bedrägerier, korruption, intressekonflikter, dubbelfinansiering och andra oegentligheter. De svenska myndigheter som medverkar i genomförandet av EU:s budget behöver därför ha ändamålsenliga system som möjliggör tillgång till information som krävs för att göra riskbedömningar av stödsökande och slutliga stödmottagare, samt för att göra efterhandskontroller.

Tillväxtverket bedömer att användandet av riskbedömningsverktyget initialt kommer innebära ett merarbete under införandet och etableringsfasen. För att använda riskbedömningsverktyget på ett korrekt och rättssäkert sätt ser Tillväxtverket ett behov av att medarbetarna får en adekvat utbildning och löpande kompetensutveckling för att kunna sätta sig in i verktygets funktion, logik och begränsningar samt förstå vilka slutsatser som kan och inte kan dras av riskindikatorerna. Tillväxtverket menar att en myndighet som Statskontoret som har en central roll i att stärka det preventiva arbetet mot välfärdsbrottslighet, korruption och oegentligheter samt ansvarar för att främja och samordna arbetet mot korruption och bedrägerier som rör EU:s ekonomiska intressen, bör få i uppdrag att utveckla och tillhandahålla utbildningsinsatser, metodstöd samt nationella riktlinjer för hantering av riskindikatorer.

Tillväxtverket tillstyrker utredningens bedömning att den personuppgiftsbehandling som möjliggörs genom Arachne och Edes är nödvändig och proportionerlig samt har stöd i ett allmänt intresse i enlighet med artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen (GDPR). Myndigheten delar vidare utredningens bedömning att gällande dataskyddslagstiftning utgör ett tillräckligt regelverk för den aktuella behandlingen.

Tillväxtverket välkomnar att behovet av konsekvensbedömning avseende dataskydd Data Protection Impact Assessment (DPIA) har hanterats på EU-nivå och konstaterar att den nationella integritetsanalysen kompletterar kommissionens befintliga analyser. Myndigheten delar utredningens bedömning att någon ytterligare DPIA inte behöver genomföras av svenska myndigheter.

Tillväxtverket vill samtidigt understryka behovet av att kommissionens befintliga DPIA och integritetsanalyser revideras vid nya versioner av systemen eller vid nya former av personuppgiftsbehandling. Detta gäller särskilt om AI-funktionalitet tillförs systemen eller om utlämnade personuppgifter används som träningsdata.

Mot denna bakgrund efterfrågar Tillväxtverket ett klagörande av om en grundläggande rättighetsbedömning, Fundamental rights impact assessment, enligt artikel 27 i AI-förordningen behöver genomföras om AI-funktionalitet tillförs systemen. Myndigheten efterfrågar även ett förtydligande av vilken aktör som i så fall ansvarar för att genomföra en sådan bedömning. Vidare bör svenska myndigheter informeras i god tid innan eventuell AI-funktionalitet aktiveras i systemen.

Med utgångspunkt i behovet av att skydda EU:s finansiella intressen och motverka oegentligheter vid hanteringen av EU-medel välkomnar Tillväxtverket utredningens förslag, som stärker myndighetens förutsättningar att på ett strukturerat och rättssäkert sätt använda relevant information för riskbedömning och kontroll. Tillväxtverket håller med om vikten av att skydda uppgifterna från riskvärderingen, men även själva metodiken bakom riskvärderingen, detta med tanke på att de olika riskparametrarna viktas och värderas i poängsättningen. Ändamålsenliga system och ett förbättrat informationsutbyte kan bidra till att förebygga felaktiga utbetalningar, otillåten dubbelfinansiering och andra oegentligheter. Förslagen bedöms vara proportionerliga, då de i huvudsak bygger på redan befintliga informationsskyldigheter samt uppgifter som tillhandahålls på frivillig grund.

Beslut i detta ärende har fattats av rättschef Tove Kockum. Meliha Sevinc Husberg har varit föredragande. I beredningen av ärendet har även Gabriella Fredriksson, Linda Back Lindberg, Richard Fridén, Christer Rostedt, Anton Johansson, Caroline Tälle, Sandra Zackrisson, Klara Soma, Åsa Lövelius Kebert, Matilda Kullebjörk och Jörgen Örnling deltagit.

Tove Kockum

Meliha Sevinc Husberg